Lietas Nr. C28265814
Lietas arhīva Nr. CA-2384-15/6

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
2015.gada 20.oktobrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja Dz.Zvaigznekalna- Žagare,
tiesneses M.Bebriša, Ž.Žimante,
ar sekretāri I.Pelēkzirni,
ar tulku A.Blanari,

piedaloties /pers. F/ pārstāvim /pers. G/ un /pers. H/,
atklātā tiesas sēdē Rīgā, Brīvības bulvārī 34 izskatīja civillietu /pers. F/ prasībā pret /pers. H/ par morālā kaitējuma piedziņu, sakarā ar /pers. H/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2014.gada 7.novembra spriedumu, un

konstatēja:

2014.gada 6.februārī /pers. F/ Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā cēla prasību pret /pers. H/ par morālā kaitējuma piedziņu EUR 1 422,87 apmērā, ko pamatoja ar Civillikuma 1635., 1779.pantu, 2352.panta trešo daļu.

Prasībā norādīts, ka ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2012.gada 18.janvāra spriedumu noraidīta /pers. H/ prasība pret /pers. F/ par solidāru zaudējumu 573,49 *euro* piedziņu, spriedumā nodibinot, ka /pers. H/ nepamatoti cēla prasību pret /pers. F/, tādējādi nodarot viņam morālu kaitējumu kā fiziskai personai un aizskarot prasītāja godu un cieņu.

2014.gada 19.martā /pers. H/ tiesā iesniedza rakstveida paskaidrojumu par prasību, kuru neatzīst, norādot sekojošus apsvērumus.

Ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2009.gada 26.augusta spriedumu daļēji apmierināta viņa prasība pret SIA /Nosaukums A/ un /pers. F/ par zaudējumu piedziņu , piedzenot no SIA /Nosaukums A/ Ls 403,05 un tiesas izdevumus. 2004.gada 8.aprīlī atbildētājs noslēdza līgumu ar SIA /Nosaukums A/, kuru pārstāvēja valdes loceklis /pers. F/, par juridiskās palīdzības sniegšanu. Pirmās instances tiesas spriedumā atzīts, ka SIA /Nosaukums A/ nodarīja atbildētājam šajā lietā zaudējumus, bet noraidīja solidāru zaudējumu piedziņu no /pers. F/, jo viņš darbojās kā juridiskās personas pārstāvis, nevis kā fiziska persona. Atbildētājs lūdz noraidīt prasību un piedzīt no prasītāja ar lietas vešanu saistītos izdevumus 55 *euro* apmērā.

Ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2014.gada 7.novembra spriedumu prasība noraidīta, spriedums motivēts sekojoši.

Citējot Civillikuma 1635.pantu, tiesa atzinusi, ka prasītājam ir jāpierāda morālā kaitējuma esamība, t.i., neatļautas darbības rezultātā nodarīts cietušā nemantisko tiesību vai nemantisko labumu aizskārums, kas saistās ar nodarītāja vainojamību.

Prasība celta par morālā kaitējuma nodarīšanu, kas radies atbildētājam ceļot prasību tiesā par kompensācijas piedziņu, kaut tādā veidā atbildētājs ir izlietojis viņam piederošu tiesību uz savu civilo tiesību aizsardzību saskaņā ar Civilprocesa likuma 1.panta pirmo daļu. Savu likumā paredzēto tiesību izlietojums pats par sevi nav atzīstams par citas personas tiesību aizskārumu, tāpēc ir izpildījies Civillikuma 1636.pantā noteiktais, ka tiesību aizskāruma nav, ja kāds tikai izlieto sev piederošu tiesību. Nekonstatējot morālā kaitējuma esamību, tiesai nav pamata lemt par atlīdzinājuma apmēru.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta trešo daļu, ja prasība noraidīta, no prasītāja atbildētāja labā piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi. Panta pirmajā daļā noteikti ar lietas vešanu saistītie izdevumi, kas ir atlīdzināmi - izdevumi advokāta palīdzības samaksai; ceļa un uzturēšanās izdevumi sakarā ar ierašanos tiesas sēdē; izdevumi sakarā ar rakstveida pierādījumu iegūšanu; tulka izdevumi sakarā ar pušu vai to pārstāvju klātbūtni vai piedalīšanos pierādījumu iegūšanā, pēc Latvijas lūguma pierādījumus iegūstot ārvalstī. Citu izdevumu atlīdzināšana Civilprocesa likuma 44.pantā nav noteikta.

Lūdzot atlīdzināt ar lietas vešanu saistītos izdevumus, atbildētājs iesniedzis SIA /Nosaukums B/ 2014.gada 13.marta rēķinu Nr.04/14 par juridiskajiem pakalpojumiem par strīdu saistībā ar /pers. F/ un maksājuma dokumentu, kas apstiprina rēķina apmaksu 55 *euro* apmērā.

Atbildētājs nav iesniedzis ziņas, ka šie izdevumi viņam radušies advokāta sniegtās palīdzības apmaksai, vai bijuši saistīti ar ceļa izdevumiem, vai saistībā ar rakstveida pierādījumu iegūšanu. Tiesa šo maksājumu nav atzinusi par ar lietas vešanu saistītiem izdevumiem, kuru atlīdzināšanu paredz Civilprocesa likuma 44.pants, līdz ar to lūgums par ar lietas vešanu saistīto izdevumu atlīdzināšanu noraidīts.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta ceturto daļu, prasītājs ceļot prasību tiesā no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos bija atbrīvots daļēji. Tā kā prasība noraidīta pilnībā, saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta otrās un ceturtās daļas noteikumiem, tiesas izdevumus to neapmaksātajā daļā jāuzņemas valstij.

Par spriedumu apelācijas sūdzību iesniedza /pers. H/, pārsūdzot spriedumu daļā par tiesāšanās izdevumiem. Apelācijas sūdzība ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesneses 2014.gada 15.decembra lēmumu atstāta bez virzības, konstatējot, ka sūdzība daļēji sastādīta krievu valodā un līdz ar to neatbilst likuma prasībām.

Novēršot tiesneša lēmumā norādītos trūkumus, /pers. H/ tiesā iesniedza apelācijas sūdzību un vēlāk to papildināja, lūdzot atzīt par nepamatotu pirmās instances tiesas tiesneša rīcību, daļēji atbrīvojot /pers. F/ no valsts nodevas samaksas par prasības celšanu; piedzīt no prasītāja valsts ienākumos nesamaksāto valsts nodevu 203,43 *euro*; piedzīt no prasītāja atbildētāja labā visus tiesāšanās izdevumus EUR 350,40, ko veido: ar tiesāšanos saistītie izdevumi EUR 55, izdevumi sakarā ar rakstveida pierādījumu iegūšanu EUR 21,33, izdevumi par tulka pakalpojumiem EUR 60,50, valsts nodeva EUR 213,43, izdevumi par SEB banka pakalpojumiem EUR 0,14, nosakot atbildētājam tiesības saņemt likumiskos 6 % no šīs summas.

Ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesneses 2015.gada 11.maija lēmumu atteikts pieņemt apelācijas sūdzību daļā, ar kuru pārsūdzēts Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesneses 2014.gada 13.februāra lēmums par /pers. F/ daļēju atbrīvošanu no valsts nodevas samaksas ceļot prasību tiesā un daļā, ar kuru pārsūdzēts Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesneses 2014.gada 15.decembra lēmums par /pers. I/ apelācijas sūdzības atstāšanu bez virzības.

Apelācijas sūdzība apelācijas tiesvedības ierosinātajā daļā pamatota sekojoši.

Tiesa nav ņēmusi vērā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2010.gada 10.novembra spriedumā lietā Nr. SKC-625/2010 norādīto, ka Civilprocesa likuma 33.panta trešās daļas 1.punktā un 44.panta pirmās daļas 1.punktā ietvertais jēdziens "advokāts" ir jātulko paplašināti, ar to saprotot ne tikai zvērinātus advokātus un advokātu palīgus, bet arī citus kvalificētus juristus, kuri var sniegt juridisko palīdzību un būt par pārstāvjiem lietā.

Atbildētājs atsaucas uz Satversmes tiesas spriedumos atzīto, ka minētajās tiesību normās ietvertā jēdziena "advokāts" pretējā interpretācija neatbilst Satversmes 92.pantā noteiktajām personas tiesībām saņemt juridisko palīdzību, brīvi izvēloties pārstāvi no iespējami plašāka kvalificētu juristu loka un atsevišķos likumā noteiktos gadījumos arī no citu personu loka (2003.gada 6.oktobra spriedums lietā Nr. 2003-08-01 un 2003.gada 27.jūnija spriedums lietā Nr. 2003-04-01).

Tā kā par celto prasību bija maksājama valsts nodeva EUR 213,43, tad arī par apelācijas sūdzības iesniegšanu /pers. H/ samaksājis valsts nodevu šādā apmērā.

/pers. F/ rakstveida paskaidrojumus par apelācijas sūdzību lietā nav iesniedzis.

Tiesas sēdē /pers. H/ apelācijas sūdzību uzturēja uz tajā norādītā pamata, taču lietas izskatīšanā nepiedalījās, jo tiesas sēžu zāli pēc savas iniciatīvas atstāja.

Tiesas sēdē /pers. F/ pārstāvis /pers. G/ apelācijas sūdzību neatzina.

Motīvu daļa.

Pārbaudot lietas materiālus, noklausoties pārstāvja paskaidrojumus un viedokli, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka apelācijas sūdzība nav pamatota, sekojošu apsvērumu dēļ.

Civillietu tiesu kolēģija vadās no Civilprocesa likuma 426.panta, saskaņā ar kura pirmo daļu, *apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā.*

Apelācijas instancē lieta pēc būtības nav izskatāma, jo apelācijas sūdzībā spriedums tiek pārsūdzēts tikai daļā par tiesāšanās izdevumiem.

Apelācijas instances tiesa /pers. H/ sūdzību izskata tikai apelācijas tiesvedības ierosinātajā daļā, t.i., daļā, ar kuru pirmās instances tiesa noraidīja /pers. H/ lūgumu atlīdzināt viņam ar lietas vešanu saistītos izdevumus, kas pirmās instances tiesā bija EUR 55 un kuru esamību apliecina atbildētāja iesniegtais SIA /Nosaukums B/ 2014.gada 13.marta rēķins Nr.04/14 par juridiskajiem pakalpojumiem par strīdu saistībā ar /pers. F/ un maksājuma dokuments, kas apstiprina šā rēķina apmaksu EUR 55 apmērā /l.l.35-36/.

Kaut arī apelācijas sūdzība šajā daļā pamatota ar diviem Satversmes tiesas spriedumiem un Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2010.gada 10.novembra spriedumu lietā Nr. SKC-625/2010, pirmās instances tiesa pamatoti atteicās piedzīt no /pers. F/ atbildētāja labā EUR 55.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2011.gada 23.novembra spriedumā lietā Nr. SKC–377/2011 Senāts mainīja judikatūru jautājumā par Civilprocesa likuma 33.panta trešās daļas 1.punktā un 44.panta pirmās daļas 1.punktā ietvertā jēdziena "advokāts" tulkojumu.

Minētajā spriedumā Senāts vērsis uzmanību uz to, ka "Saeima, 2011.gada 21.jūlija ārkārtas sesijas septītajā sēdē trešajā lasījumā izskatot likumprojektu "Grozījumi Civilprocesa likumā" (Nr.15/Lp10), balsojumā neatbalstīja priekšlikumu, kas paredzēja ar lietas vešanu saistītos izdevumus atlīdzināt arī gadījumos, kad izdevumi veikti kvalificēta jurista palīdzības samaksai.

Senāts secina, ka šajā balsojumā likumdevējs ir veicis nepārprotamu izšķiršanos par jēdziena "advokāts" neattiecināšanu uz juristiem, kas nav zvērināti advokāti, ko apstiprina arī pirms balsojuma notikušās debates, kurās skaidri iezīmēti minētā priekšlikuma neatbalstīšanas iemesli. Tādējādi Senātam ir jāatkāpjas no iepriekš judikatūrā izteiktām atziņām, kas atspoguļotas 2010.gada 10.novembra spriedumā lietā Nr. SKC-625 un 2011.gada 22.jūnija spriedumā lietā Nr. SKC-219/2011 jautājumā par Civilprocesa likuma 44.panta pirmajā daļā paredzēto izdevumu atlīdzināšanu gadījumā, kad juridisko palīdzību sniedzis kvalificēts jurists."

Ievērojot šos argumentus, minētajā spriedumā Senāts par pamatotu atzinis apelācijas instances tiesas rīcību, noraidot prasījumu par izdevumu juridiskās palīdzības samaksai piedziņu, jo kvītis par juridiskās palīdzības sniegšanu prasītājai ir izrakstījis nevis zvērināts advokāts, bet gan juridiska persona.

Ievērojot minēto, izskatāmajā lietā ir piemērojama spēkā esošā judikatūra, kā to pamatoti izdarīja pirmās instances tiesa, atzīstot, ka atbildētāja izdarītais maksājums nav ar lietas vešanu saistīts izdevums, kura atlīdzināšanu paredz Civilprocesa likuma 44.pants.

Līdz ar to Civillietu tiesu kolēģijai ir pamats atzīt, ka apelācijas sūdzība ir nepamatoti iesniegta, jo tajā norādītie argumenti tiesas sēdē neguva apstiprinājumu.

No lietas materiāliem ir redzams, ka sakarā ar apelācijas sūdzības iesniegšanu /pers. H/ bija izdevumi EUR 60,50 par apelācijas sūdzības tulkošanu, kas samaksāti SIA /Nosaukums D/ un ko apliecina rēķins un maksājuma uzdevums /l.l.79-80/; EUR 21,33 /pers. H/ samaksāja Uzņēmumu reģistram sakarā ar rakstveida pierādījumu iegūšanu /l.l.81/; ar maksājuma uzdevumu Nr.158 par apelācijas sūdzības iesniegšanu /pers. H/ samaksāja valsts nodevu EUR 213,43 /l.l.130/; izdevumi EUR 0,14 viņam radās, apmaksājot komisijas maksu par maksājuma uzdevuma Nr.158 apstiprināšanu.

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka /pers. H/ bija iespēja izvairīties no minētajiem izdevumiem, ja viņš neiesniegtu tiesā nepamatotu apelācijas sūdzību. Līdz ar to atbilstoši Civilprocesa likuma 41.panta pirmās daļas jēgai minēto izdevumu piedziņai no /pers. F/ apelācijas instancē nav pamata.

Vienlaikus Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka /pers. H/ no valsts budžeta līdzekļiem ir atmaksājama valsts nodeva EUR 213,43 apmērā, ko viņš kļūdaini samaksājis par apelācijas sūdzības iesniegšanu.

Tā kā atbildētājs pēc būtības tiesas spriedumu nepārsūdzēja, nekādi prasījumi apelācijas instancē nav vērtējami un līdz ar to par apelācijas sūdzības iesniegšanu valsts nodeva vispār nebija maksājama.

Ar Civilprocesa likuma 37.panta pirmās daļas 1.punktu noteikts, ka *samaksātā valsts nodeva atmaksājama pilnīgi vai daļēji [..], ja iemaksāta lielāka nodeva, nekā to nosaka likums.* Saskaņā ar panta otro daļu, *valsts nodevu atmaksā ar noteikumu, ka pieteikums par tās atmaksāšanu iesniegts tiesā gada laikā no summas iemaksas valsts budžetā.*

Kaut arī minētās normas izpratnē /pers. H/ nav iesniedzis tiesā pieteikumu par valsts nodevas atmaksāšanu, viņa iesniegtajā apelācijas sūdzībā ir

lūgts atlīdzināt izdevumus par minētās valsts nodevas samaksu.

Ievērojot judikatūrā atzīto, ka procesuālo normu ievērošana nav pašmērķis, katra procesuālā tiesību norma radīta, lai nodrošinātu kāda lietderīga mērķa sasniegšanu *(skat. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 31.janvāra lēmums lietā Nr. SKA - 76/2007),* tiesa uzskata par lietderīgu izlemt procesuālo jautājumu par valsts nodevas atmaksāšanu /pers. H/, kaut arī pieteikumu par tās atmaksāšanu viņš tiesā nav iesniedzis.

Minētie apsvērumi neattiecas uz atbildētāja izdevumiem EUR 0,14 apmērā, ko viņš samaksāja kā komisijas maksu par bankas maksājuma uzdevuma apstiprināšanu, jo Civilprocesa likuma 137.panta noteikumi šādu izdevumu atlīdzināšanu no valsts budžeta līdzekļiem neparedz.

Saskaņā ar iepriekš minēto un vadoties no Civilprocesa likuma 430., 432., 433., 434.panta, Civillietu tiesu kolēģija

nosprieda:

atmaksāt no valsts budžeta līdzekļiem /pers. H/, personas kods /personas kods/, ar 2015.gada 6.aprīļa SEB Banka AS maksājuma uzdevumu Nr.158 valsts ienākumos samaksāto valsts nodevu EUR 213,43 (divi simti trīspadsmit *euro* 43 centi).

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Pilns spriedums sastādīts 2015.gada 20.oktobrī.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja /paraksts/ Dz.Zvaigznekalna-Žagare
Tiesneses /divi paraksti/ M.Bebriša
Ž.Žimante

NORAKSTS PAREIZS
Rīgas apgabaltiesas tiesnese **Dz.Zvaigznekalna-Žagare**
Rīgā, 20.10.2015